

Anholtse Broek is een vorstelijk land

Een land van oude hooiweiden, plukjes bos, doorkijkjes, beekbruggetjes, verspreide boerderijen.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

BREEDENBROEK - Het mooie Anholtse Broek tussen Breedenbroek, Voorst en de landsgrens. Een oud cultuurlandschap, het restant van een ooit veel groter drassig broekgebied tussen Anholt en Dinxperlo. En een herinnering aan de oude feodaliteit: dit is het land van de Fürst zu Salm-Salm.

We kijken er rond met StAM-ambassadeurs Henk Boland (66), erfpachter van grond in het gebied, nu wonend in de Meuhoek bij Halle, en bioloog/volkszanger Hans Keuper (69), wiens voorouders hier thuis waren.

De afwisseling van beukenbos, bouwland en wei is hier de charme, ook na ruilverkaveling in de jaren negentig. Maar Hans Keuper zag het gebied toch veranderen. „Ik merkte als jongen dat het tril-

■ Henk Boland (links) met Hans Keuper aan de 'Zwarte Bekke' in het Anholtse Broek. foto Theo Kock

“Dikke boomtakken snoeien is taboe bij de rentmeesterij van Anholt

Henk Boland, erfpachter

gras opeens verdwenen was, we noemden het *beverkes*. De kunstmest was de oorzaak.

Boland herinnert zich dat hier vroeger nog een moerasvegetatie voorkwam met egelbierbloem, echte koekeksbloem en moeras-vergeet-mij-niet. Om licht in de bossen te houden werd veel hakhout verzameld; op de stoven groeiden weer nieuwe loten. Nog zijn de bossen rijk aan ondergroei: vuilboom, lijsterbes, Europese vogelkers, zwarte els, framboos, dauwbraam, kardinaals-

mutts, rode kornoelje. In de tweede helft van de negentiende eeuw is aan de westkant van het Anholtse Broek, tussen Tulenstraat en Hoonhorstweg, flink gekapt. Daar bleven kleine plukjes bos over. Zo ook een rond bosje, 't Rondeel. Boland en Keuper halen druk herinneringen op en gieren van het lachen. Zoals over de Kaliboer, die zijn bijnaam kreeg toen hij uit nijd de ijsbaan van een buurman met kunstmest bestrooide, omdat die in de *laege weidens* als concurrent ook een verkoopkraampje

voor schaatser zette. Ruzie tussen boeren over het onderhoud van paden, de veesmokkel in de weiden, het illegaal *snuke strikken* in de Zwarte Beek. En ook romantiek, zoals in het refrein van Keupers lied op dit broek: *De zomernacht, 't Broek, de warme loch En tied van leefde völle meer as wi-j hadden edacht Met mekare in de oelemlocht De maone droog ons deur 't zilver in*

de nacht Vanouds is hier De Vö's de baas, de Vorst van Anholt. In totaal verpacht Anholt nog zo'n 4.000 hectare aan weerskanten van de grens. De boeren hier betaalden hun pacht aan de rentmeester van de *Fürstlich Salm-Salm'sche Verwaltung* in de herberg Heebing in Breedenbroek, natuurlijk met de pet in de hand. Tegenwoordig, onder Carl Philip, loopt alles via de bank, vertelt

Henk Boland. Alleen toen de 'Ol-de Wilhelm' tachtig werd, alweer een aantal jaren geleden, zijn alle pachters nog eens op het slot in Anholt bijeen geroepen. Anholt ziet erop toe dat het bezit groen blijft. Zo is het de pachters verboden om grote boomtakken af te zagen.

Dit is deel 16 in een serie over beoogde landschapsmonumenten op de lijst van Stichting Achterhoek weer Mooi.